

Nacrt Odluke o obrazovanju Odbora za praćenje stranog uplitanja u demokratske procese

Član 1

Ovom odlukom obrazuje se Odbor za praćenje stranog uplitanja u demokratske procese (u daljem tekstu: Odbor), kao stalno radno tijelo.

Član 2

Odbor se obrazuje radi pružanja zajedničkog, cjelovitog i dugoročnog pristupa rješavanju pitanja stranog uplitanja u demokratske institucije i procese, direktnu i indirektnu političku, finansijsku podršku te ekonomsku prinudu političkih aktera, dezinformacione kampanje iz inostranstva i druge aktivnosti koje imaju za cilj podriivanje demokratskih vrijednosti i vrijednosti građanskog društva.

Član 3

U realizaciji ciljeva iz člana 2 ove odluke, Odbor ima sljedeće zadatke:

1. da prati pojave eventualnog stranog uplitanja u sve demokratske procese koji se odigravaju u Crnoj Gori;
2. da utvrdi moguća područja za koja bi bile potrebne zakonodavne i nezakonodavne mjere koje mogu dovesti do efikasnog odgovora na sistemsko ugrožavanje demokratskih procesa ne dovodeći pritom u pitanje ključne političke i medijske slobode;
3. da razmatra predloge zakona koji regulišu oblasti u kojima postoji rizik od negativnog stranog uplitanja u demokratske procese;
4. da razmatra slučajeve pojave stranog uplitanja u demokratske procese;
5. da predlaže zaključke za dalje djelovanje Skupštine u ovoj oblasti;
6. da vrši parlamentarnu kontrolu učinaka Vlade Crne Gore na polju suzbijanja nedozvoljenog stranog uplitanja;
7. da predlaže zaključke za poboljšanje kvaliteta rada institucija izvršne vlasti u ovoj oblasti,
8. da daje konkretne predloge i mjere kao odgovor na prijetnje koje mogu imati političke, ekonomske, socijalne i druge posljedice za crnogorske građane;
9. da ostvaruje kontakte za svim relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama koje se bave ovim temama, te medijima i privatnim sektorom, kako bi se podigao nivo razumijevanja o ulozi, dužnosti i odgovornosti tih tijela u borbi protiv vanjskog uplitanja a da se pritom ne dovede u pitanje sloboda izražavanja.

Član 4

Odbor ima predsjednika/cu, zamjenika/cu predsjednika/ce i jedanaest članova/ica.

Sastav odbora, uključujući predsjednika/cu i zamjenika/cu predsjednika/ce odbora odgovara stranačkoj zastupljenosti poslanika/ca u Skupštini.

U postupku određivanja sastava odbora, uključujući predsjednika/cu i zamjenika/cu predsjednika/ce odbora, vodi se računa o odgovarajućem učešću manje zastupljenog pola.

Predsjednika/cu Odbora, zamjenika/cu predsjednika/ce i članove/ice Odbora, na predlog Administrativnog odbora, bira Skupština.

Člana/icu Odbora koji/a zbog odsutnosti ili spriječenosti ne prisustvuje sjednici Odbora može zamijeniti, sa pravom odlučivanja, član/ica kluba koga/ju odredi klub.

Član 5

U radu Odbora, po pozivu, mogu učestvovati predstavnici/e:

1. Vlade, ministarstava i drugih državnih organa, organizacija i institucija;
2. civilnog društva (nevladinih organizacija, univerziteta/fakulteta i medija);
3. međunarodnih organizacija i institucija; kao i
4. eksperti/kinje, konsultanti/kinje, naučni/e i stručni/e radnici/e iz oblasti predmeta rada Odbora;
5. predstavnici/e naučnih, stručnih institucija i drugih pravnih lica;
6. drugi subjekti ili predstavnici/e subjekata relevantnih za predmet rada Odbora.

Član 6

Sredstva za rad Odbora i angažovanje institucija i eksperata/kinja obezbijediće Skupština Crne Gore.

Član 7

Stručne, administrativne i tehničke poslove za rad Odbora obavlja Sekretarijat Odbora.

Član 8

Na pitanja koja nijesu uređena ovom odlukom primjenjivaće se Poslovnik Skupštine Crne Gore.

Član 9

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Obrazloženje

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ODLUKE

Ustavni osnov za donošenje ove odluke sadržan je u članu 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore kojim je propisano da Skupština donosi druge propise i opšte akte, između ostalih i odluke.

II. POSLOVNIČKI OSNOV ZA DONOŠENJE ODLUKE

Osnov za usvajanje ove odluke sadržan u članu 33, stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE

Razlozi za osnivanje ovog Odbora uslovljeni su potrebom da se pristupi pronalaženju adekvatnog zajedničkog, cjelovitog i dugoročnog pristupa rješavanju pitanja stranog uplitanja u demokratske institucije i procese.

Iako su građani Crne Gore u posljednjih nekoliko godina svjedočili političkim, medijskim i ekonomskim miješanjima i uticajima, manjeg ili većeg intenziteta, ovoj temi nikad nije sistemski pristupljeno već je korišćena samo za dnevno-političku raspravu.

U posljednjih nekoliko godina zabilježeni su povećanje tenzija, porast nasilja, radikalizacija javnog diskursa, sumnje u nedozvoljeno finansiranje iz inostranstva, nekontrolisani ekonomski upliv u ključne sektore, te korišćenje dezinformacionih kampanja za podsticanje polarizacije i otežavanje dostizanja konsenzusa o ključnim društvenim pitanjima. Većina ovih problema počiva i na unutrašnjim društvenim rascjepima, ali su neki od njih potpomognuti i negativnim uticajima iz inostranstva.

Crna Gora danas nema strateški okvir za borbu protiv negativnih stranih uticaja, dezinformacija i drugih hibridnih prijetnji. Nema ni uspostavljen efikasan sistem institucija koje bi se svakodnevno bavili ovim pojavama. Nema, nažalost, ni potrebne svijesti o važnosti izgradnje otpornosti društva na ova uplitanja.

Formiranje posebnog Odbora za bavljenje ovom problematikom, po uzoru na Posebni komitet za strano miješanje u sve demokratske procese u EU (INGE), koji djeluje u okviru Evropskog parlamenta, reakcija je na višegodišnje nečinjenje nadležnih institucija u ovoj oblasti.

Osnivanje ovog Odbora bio bi začetak ozbiljnijeg bavljenja crnogorskih institucija pitanjem otpornosti demokratije. Odbor će, u okviru svojih ustavnih i zakonskih nadležnosti, biti inicijator za kreiranje političkog konsenzusa za stvaranje ozbiljnih politika u ovoj oblasti, ali i kontrolisati učinke izvršne vlasti i propitivati njene odluke i rezultate.

Takođe, osnivanje Odbora i njegov aktivan rad bila bi jasna politička poruka da se Skupština Crne Gore, kao najvažnije političko tijelo, ne miri sa narušavanjem demokratskih procesa, bez obzira na to od koga ono dolazilo.